

Stichting De Palingaak Nieuwsbrief Juli 2019

Na meer dan 80 jaar is er weer een palingaak met levende paling naar London gevaren. Met deze reis wordt het rijke verleden van de palinghandel vanuit Zuidwest Friesland levend gemaakt. Het is tevens een eerbetoon aan de schippers en bootslieden, die meer dan twee eeuwen de bevolking van London hebben voorzien van verse paling.

Vertrek op zaterdag 15 juni uit Heeg

Zaterdagochtend 15 juni kwam het met bakken uit de hemel. Het leek zelfs te stormen toen de schippers van de klassieke Lemmer aak, botter en Staverse jol afmeerden in de oude haven van Heeg. Ook de boeiers, Friese jachten en tjotters van de Friese Tjottervloot moesten zich door storm en regen worstelen. Maar toen Jack van den Berg het programma volgens schema opende, brak de zon door en werd het een prachtige middag. Het was weer negentiende eeuws: aan de wal lagen een botter met een palingrokerij aan boord en een aak, die nadat de aangeleverde paling in de bun van de palingaak was overgeladen, haar netten te drogen hing. Het Lemmer Wivenkoor zorgde voor de sfeer, die past bij de dramatiek van een vertrekkend schip. Terwijl de aak was geladen met levende paling en de bemanning van de palingaak Korneliske Ykes II was ingescheept, checkte Jack of het schip in goede conditie is voor de tocht naar London bij de drie schippers Rinus Grondsma, Johannes Hobma en Maarten Stuurman. Daarna vond een officieel gedeelte plaats met, zoals het aangekondigd stond, korte, bemoedigende toespraken voor de bemanning.

Jan Willem Hoorn, voorzitter van de Stichting De Palingaak, opende de rij. Er werd een foto uit 1930 getoond met de originele Korneliske Ykes aan de Dutch Mooring in London, bedoeld voor Lord Mayor van London City. Ook werd de krans aan boord gebracht, die op woensdag 26 juni in London wordt gelegd ter nagedachtenis van bemanningsleden op palingaken, die zijn overleden. Die krans wordt voor oud-schippers gelegd (zoals Wiebe Mulder, die de laatste schipper op de originele Korneliske Ykes was), maar ook voor Sybren van de Meer en Bertus Roodhof, die nog zo recent schipper op Korneliske Ykes II waren. Ook werden enkele regels voorgelezen uit de brief van het Koningshuis, waarin de bemanning een behouden vaart wordt gewenst. Johannes Kramer, gedeputeerde van de Provincie Fryslân, bracht geboeid zijn passie voor de cultuurhistorie en duurzame visserij over en complimenteerde Heeg met dit grootse evenement. De voorzitter van Plaatselijk Belang, John van de Velden, overhandigde locoburgemeester Mark de Man de bijlbrief, die in London, samen met de ingelijste foto, aan de Lord Mayor van London City wordt aangeboden. Hij werd onderbroken door oude palinghandelaren Oane en Folkert Visser, die opeens herleefden en uit de ramen hingen.

Zij gingen kort hun tweestrijd aan over de bedrijfsvoering van de palinghandel, zoals dat zo prachtig in het toneelstuk van Gerard van der Laan tot uitdrukking kwam. Vijf avonden is het toneelstuk van de palingvissers opgevoerd: vijf avonden meer dan uitverkocht.

De bijlbrief: van burgemeester naar Lord Mayor

Terug naar de bijlbrief: daarmee werd het eigendom van het schip bevestigd, alsmede de rechten voor het transport van de lading. In dit geval is de bijlbrief ondertekend door de burgemeester van Súdwest-Fryslân, Jannewietske de Vries. De locoburgemeester nam de brief in ontvangst en gaf hem door aan de (hoofd)schipper van de palingaak, Maarten Stuurman. Mark de Man onderstreepte de woorden van de gedeputeerde door in te gaan op de rijke geschiedenis van Heeg met de palinghandel op London en hoe prachtig dat nu weer tot leven wordt gebracht.

Vanaf het Statenjacht werd door Johannes Kramer en Mark de Man met kanonschoten het vertreksein gegeven. Met de witte zakdoekjes zwaaiden honderden belangstellenden de aak uit, gevolgd door het Statenjacht en een stoet van klassieke schepen en suppende waternymphen. Op het meer werd de bemanning verrast met een hartverwarmende vloot van toeterende en uitzwaaiende optimisten. Een prachtige actie van de Jeugdcommissie van de WSH. En toen ging het zeil omhoog en met een stevige bries maakte Korneliske Ykes II zich uit de voeten van de begeleidende vloot.

Alle lof voor het Londen Comité

Na afloop werd Jack van den Berg door menigeen gecompimenteerd met de manier waarop hij deze dag had georganiseerd: het werd een feestelijk afscheid met sentimentele gevoelens. Maar ook de bijdragen van de andere leden van het Londen-comité dienen gemeld te worden. Hans Ritzema zorgde voor de (verzekerings)technische aspecten van deze tocht over de Noordzee en Klaas Smit voor de publiciteit, vooraf, tijdens de reis, in London, terugvarend en straks na afloop. En alle waardering voor degenen, die de reis voor ons mogelijk hebben gemaakt: Friesland Vaart, De Zuidwesthoek, Restaurant De Watersport, De Jong Watersport, Bakkerij Ypma, P.W.Janssen Fonds, Coop, Stentec, Miedema Sails, Veenstra Schilders, Wajer, Duwako, Radio Holland, Ondernemers Vereniging Heeg, Piersma en natuurlijk alle donateurs van zeemijlen.

De heenreis

De tocht naar London is voorspoedig verlopen, al leken stroming en wind even spelbreker. Langs de Nederlandse kust is vanaf Den Helder naar beneden gekruist tot aan Callantsoog. Maar verder kruisen leek niet mogelijk. Vandaar dat vanaf dat punt de oversteek gemaakt. Op volle zee bleken stroom en wind gunstiger, waardoor Norwich in zicht kwam om op 20 juni de Theems op te kunnen varen.

Programma in London

In Londen hebben de bemanningsleden onder leiding van schipper Maarten Stuurman een druk programma afgewerkt. De gehele week kon de aak zijn ligplaats vinden aan de Hermitage Moorings, een prachtig steigercomplex voor klassieke schepen, vlak voor de Tower Bridge. Driemaal voer de palingaak door de Tower Bridge. Op één van die vaarten naar de originele Dutch Mooring – die ligt tussen de Tower Bridge en London Bridge- zaten Hylke en zoon Jan Zetzema aan boord. Beide zijn nazaten van de schrijver van het boek *De Friese Palingaken*, Jan Zetzema. Zij vertelden uit eerste hand mooie aanvulling op wat er al in het boek staat beschreven. Daarnaast was het voor beide heren een mooie belevenis om in de voetsporen van hun vader en grootvader te varen.

Woensdag 26 juni hebben de bemanning, overgevlogen gasten uit Nederland, medewerkers van de Nederlandse ambassade in Londen, en bestuursleden van de Sustainable Eel Group een krans gelegd in de Dutch Church ter nagedachtenis aan omgekomen bemanningsleden van palingaken. Een emotioneel moment dat de reis met de huidige palingaak een extra betekenis gaf.

In Chamberlains Court, een ontvangstruimte in Guildhall in het stadhuis van de City of London, werden de opvarenden, bestuursleden van Stichting De Palingaak en de vertegenwoordigers van Plaatselijk Belang Heeg ontvangen door de sheriff Liz Green. Uit de sheriffs wordt elk jaar de Lord Mayor van London City gekozen. Door de voorzitter van Plaatselijk Belang Heeg, John van de Velden, zijn de bijlbrief van burgemeester Jannewietske de Vries en de foto van de originele Korneliske Ykes overhandigd aan de sheriff. Co-schipper Rinus Grondsma bood een in een krant verpakt bosje gerookte paling aan.

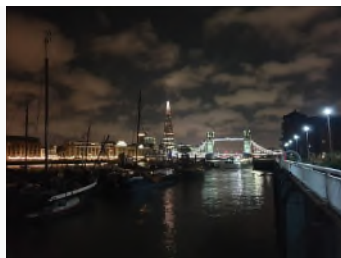
Viaggschip van het SEG-wereldcongres

Op het wereldcongres van de Sustainable Eel Group, waarvan de palingaak het vlaggenschip was, hield schipper Maarten Stuurman op donderdag een presentatie over de historie van de palinghandel op Londen met aken, over het leven aan boord vroeger, over de bouw van de Korneliske Ykes II en over de historische reis deze zomer naar Londen. De toehoorders waren zeer geïnteresseerd in zijn verhaal, maar vanwege de tijd moest de vragenronde worden gestopt. De borrel voor congresleden aan boord van de aak later die dag, aangeboden door Dupan, trok veel deelnemers. Daar was tijd om door te praten over het congres en de verluuchtende presentatie van Maarten, samen met Frank Rateiband, beiden op klompen als Friese schippers gekleed.

Het congres van de Sustainable Eel Group ging uitgebreid in op de smokkel van glasaal. Vooral in China vindt die gretig aftrek. In Frankrijk en Spanje mag nog worden gevestigd op deze jonge aaltjes en deel daarvan mag worden gebruikt voor consumptie. Ze worden vermengd met nep-aal -witvis in reepjes gesneden met daarop twee oogjes geschilderd- en in rolkoffers naar China verscheept. Er gaat nu al zo'n 3,5 miljard euro op in deze illegale handel. De verwachting is dat dat de komende jaren zal verdubbelen.

De bemanning heeft een fantastische tijd gehad aan de Hermitage Moorings in Londen, waar ze hartelijk ontvangen is door de community. Die liet haar waardering blijken met een uitgebreide barbecue onder het genot van drank, live muziek en gezang. Aan de Hermitage Moorings liggen tal van traditionele schepen -veel komen oorspronkelijk uit Nederland- die permanent worden bewoond. De eis is dat de schepen in goede staat verkeren en vaarklaar zijn.

De terugreis

Zaterdag 29 juni vertrok de aak vroeg uit Londen en zondagavond deed ze Oostende aan. De terugreis werd in dagtochten afgelegd om meer mensen de kans te geven met de aak mee te varen. Een dag later was Scheveningen al bereikt. Met de wind in de rug is dat deel van de terugtocht vele malen sneller verlopen dan de heenreis met tegenwind.

Op vrijdag 4 juli arriveerde de aak in Den Helder waar ze het hele weekend aanwezig was bij het Dutch Wooden Boat Festival. Ook hier bezochten vele bezoekers de aak om zich te laten informeren over de historie van de palinghandel en de net gemaakte reis naar Londen.

Alle lof voor de bemanning

Op 9 juli om 17.00 uur meerde de Korneliske Ykes II weer af in het centrum van Heeg. Honderden belangstellenden vulden de Syl en de tuin van Pier Piersma voor een groots onthaal van de aak en haar bemanning.

We hebben historie geschreven en laten zien dat een palingaak gemaakt is voor het zilte nat. De aak, Heeg, Friesland en de palinghandel hebben we onder de aandacht kunnen brengen van een groot publiek. De schipper heeft met zijn bemanning de aak veilig heen en weer gevaren en wij kijken terug op een zeer geslaagde reis.

In de volgende nieuwsbrief zal verslag worden gedaan vanuit het logboek van de schippers en daarmee van de verhalen op zee, de zeewaardigheid en zeikwaliteiten van de palingaak. En natuurlijk van het laatste deel van de reis, de thuiskomst en de verdere plannen met dit prachtige schip.

Nuttige links

Meer informatie over de palingaak Korneliske Ykes II en/of Stichting De Palingaak, vind je op www.palingaak.nl. Je kunt ook een email met je vraag sturen naar contact@palingaak.nl.